

۰۸ جون ۲۰۱۶

ډاکټر نبي مصداق

پاکستان- د پیشو او مورک لوبه

افغانستان د نړۍ په داسې یوه برخه کې پروت هېواد دی چې بې له **ترکمنستان** او **چین** نه نور پنځه هم سرحدی هېوادونه، ډېر اخلاص ورسره نه لري. د دې پنځو هېوادونو نه ځنډنی **ایران** او د پرون زېږېدلی **پاکستان**، د افغانستان د آرامۍ او پرمختګ غټ دښمنان دي. **ایران** ځکه چې د دوی درې سوه کلن صفوی دولت ته **میرویس نیکه** په ډېر مهارت په ۱۷۰۷ کال کې ماتې ورکړه او بیا د **میرویس خان** زوی او وراره ټول **ایران** لاندې کړ او ۲۹ کاله یې په **فارس** کې چې د **ایران** ځنډنی نوم و، حکومت وکړ. په دې ډول **افغانستان** له **ترکيه** او **قفقاز** سره هم سرحد شوه. د بلې خوا، **ایرانیان** په خپل تاریخ کې له **عربو** سره دښمني لري چې ولې یې دوی له **زردشتي** دین نه **اسلام** ته راواړول خو له **افغانستان** سره هم د دوی تعصب د صفوي نظام د ړنگېدو له امله دی. زموږ د **درې ژبه**، چې له ایراني فارسي نه په پېړیو زره ده، ایرانیان غواړي هغه لاندې کړي او له منځه یې یوسي. په هغه وخت کې چې د **افغانستان** په شمال لویدیځو برخو کې خلکو په **درې ژبه** خبرې کولې، ایرانیانو ژبه **پهلوي** وه. هلته هیڅوک د **درې ژبې** په شعر نه پوهېدل، **پهلوي ژبه**، د **سغدي**، **ارمیک** او **پښتو ژبې** هم عصره او هم خولې وې. درې واړه له منځه تللي خو **پښتو ژبه** د خپل ډېر مکمل ګرامري، اصولو په اساس، لا هم مخ په ترقي ده.

په **ارمیک ژبه** د موسی (ع) له وخته خلک غږېدل. **پهلوي ژبه**، ګرامري ژبه نه وه؛ خو اوس د **ایرانیانو** له **عربي** سره د کرکې له امله غواړي ځینې **پهلوي** لغات را ژوندي کړي. لکه: "**واژه**"، "**واژگون**" "**ویژه**" او داسې نور چې زموږ بې خبره **درې ژبې** یې بې له دې چې خپل تعقل او تعمق نه کار واخلي د طوطي په شان استعمالوي. ډ مثال په ډول، "**ویژه**" معنی یې "**خاص**" ده؛ خو ګردان کېدای نه شي. تاسو د "**ویژي**" نه بل لغت نه شي جوړولی؛ خو له "**خاص**" نه نور لغات لکه: **خاصتا**، **بلخصوص**، **خصوصیات**، **خصوصي**، **خصوصاً** او داسې نور جوړېږي چې هر یو نه په ګردان کې لا اقل ۲۶ نور لغتونه جوړېدای شي.

زموږ یا **بې خبره** او یا په **ایرانی ژبې مین کسان** په دې ټولو امکاناتو چې **عربي ژبې** راکړي دي، سترګې پټوي او په ډېر افتخار د هغو پر ځای، د **پهلوي** ګنګې ژبې "**ویژه**" په ویاړ، په هره ممکنه لحظه کې استعمالوي. که **ایرانیان** له **عربي ژبې** او **عربو** سره دښمني لري، مور **افغانان**، د لوی الله ج نه شکر ګزاره یو چې مسلمانان یې پیدا کړي یو؛ نو ولې د قرآني الفاظو پر ځای د **آتش پرستو** غیر علمي ټکو ته، په خپله محاوره او لیکلو کې ځای ورکړو؟ د **ایرانیانو** ددې تیریو له امله، و له ښه مرغه اوس یوه ډله **افغانان** په **اروپا** او **امریکا** کې متوجه شوي دي چې **ایرانیان** غواړي د **درې ځای** په **ایرانی فارسي** باندې چې له همدې **درې ژبې** نه زېږېدلی ده ونیسي؛ نو د **افغان-جرمني آنلاين** د ویب پاڼې له لارې غواړي د درې ژبې د لغاتونو یوه اصله ډکشنري "**قاموس کبیر افغانستان**" ولیکي چې دا به درې ژبې او زموږ ځوانانو ته، تاریخي خدمت وي.

پاکستان په ۱۹۴۷ کال کې انګرېزانو د اسلام په نوم د هند له لویې وچې نه را بېل کړ چې جوړېدو او آزادۍ ته یې نه چا توپ په اوږه کړ او نه هم مشرانو یې په شمول د **علی جناح** حاضر وو چې له هندوستان نه بېل شي. د هماغې بې علاقه کې او زړه نا زړه له امله د **پاکستان** ټول حکومتي سېسټم په لومړیو ۲۵ کلونو کې د انګرېزانو په لاس کې ؤ او موجوده شریره د آی اس آی استخباراتي موسسه چې انګرېزانو جوړه کړه، تر ۱۹۶۰ لسیزې پورې د انګرېزانو په لاس کې وه.

افغانستان له لومړۍ ورځې نه د **پاکستان** له منځته راتلو سره مخالف ؤ او په ملګرو ملتونو کې یې هم د پېژندګلوي پر ضد رایېه ور کړه. **خان عبدالغفار خان**، **صمد خان** او نورو **پښتنو** مشرانو نه غوښتل چې **پاکستان** جوړ شي او هم یې د اټک نه را پدېخوا **پښتنو** لپاره د یوه رفرنډم غوښتنه وکړه؛ تر څو د دې برخې **پښتنو** ته فرصت ورکړل شي چې غواړي له **هندوستان** سره پاتې کېږي، له **پاکستان** سره یو ځای کېږي او که آزاد هېواد جوړول غواړي.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاڼوالی د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

د دی غوښتنې لپاره د **پښتنو** په ډېرو قومونو کې جرگې وشوې او له هغه رفرنډم نه ملاتړ وشو؛ خو **انګریزانو** یې غوښتنې ونه منلې خو دا یې ورسره ومنله چې دا برخه به خود مختاره وي، پاکستان به یې د **صوبې** د خلکو له غوښتنو هلته کوم اقدام نه کوي.

یعنې د سرک او حتی عام المنفعه تاسیسات به هم یې د خلکو له غوښتنو، په خپل سر نه جوړوي. یوازې یو سیاسي نماینده، د پولیټیکل ایجنټ په نوم به هلته لري او د عسکرو پر ځای به له محلي خلکونه کوچنی ملېشه جوړوي چې له مرکز سره **لاهور**، بیا **کراچي** او اوس **اسلام اباد** دی په تماس کې وي.

د **افغانستان** د تېرو ۴۰ کالو جنگونو او نارامیو، **پاکستان حکومت** اردو ته موقع ور کړه چې په هغه ټولو ژمنو چې د **پښتونستان** له خلکو سره شوي وي، پښه کېږدي او خپل د یولک نه په ډېرو عسکرو او هوايي بمباریو باندې، د **پښتنو** خاورې ته راننوي او له هغه ځایه له **افغانستان** سره د **پیشو او مورک** لوبه پیل کړي. دا دی په دې تېرو ۱۴ کالو کې، د **پېورنډ** د صفري کرښې نه په دې خوا، دلته او هلته تاسیسات جوړوي او چې زموږ محلي خلک ور ودانگي، بېرته ځي او بیا دا لوبه د دې لویې کرښې په امتدات چې ۱۷۰۰ میله اوږدوالی لري، دلته یا هلته بیا پیلوي.

د **افغانستان** په شمال کې درې هم سرحد هېوادونه چې زموږ د جهاد په برکت د **ختیځې اروپا** او نور **شوروي جمهوریتونو** په شان دوی هم آزاد شول، تر اوسه هم د پخواني **کمونېستي رژیم** د مشرانو له خوا ادره کېږي، ناممکنه نه ده چې په راتلونکي کې د **ایران او پاکستان** په شان، **افغانستان** ته د سر خور وگرځي؛ ځکه چې زموږ له هم سرحد خلکو سره یې ژبه، **نژاد** او **مذهب** شریک دي. نو ځکه هم موږ په **افغانستان** کې ژورو بدلونونو ته اړتیا لرو چې وکولای شو خپل هېواد او خاوره په مېراني سره وساتو.

موږ باید خپلو ماشومانو ته وطن دوستي او د نورو دښمني او تنگ نظري چې موږ سره یې لري ور وښیو. موږ باید خپل حکومتي سیستم ته، د نورو هېوادونو په شان **تغیر ورکړو چې مامورین دایمي شي او په امتحان سره، ماموریت تر لاسه کړي.**

په دې ډول **"واسطه"** او **"ډډو"** اخیستلو او ورکولو ته د پای ټکی کېږدو. په لیاقت سره ماموریت ته رسېدل به کله چې وویل شول د دوو بلاوو مخه ونیول شي چې هغه رشوت او واسطه دي. ما په دې باب جمهور رئیس ته مفصل پلان وړاندې کړیدی.

حکومت به د ټاکنو له لارې راځي، چې کابینه به جوړوي؛ خو وزیر به د یوه مامور د برطرفی یا مقرری حق هم نه لري او همدا مامورین به د گټونکي حزب د ژمنو تر سره کولو کې ورسره مرسته کوي. په دې شرط چې د **افغانستان** ۲۰ او یا ۵۰ کلونو پلانونو او ستراتیجیو پر ضد نه وي.

اوس زموږ په دې حکومتي سیستم کې چې ۳۰۰ کلن زور سیستم دی، کله چې یو **وزیر** مقررېږي، هغه د خپل وخت د **فرعون** په شان هر څه چې زړه یې وغواړي کولای شي چې داسې خلاص لاس، په نننیو حکومتي سیستمونو کې چاته نه ورکول کېږي.

پس که موږ غواړو چې په اوسني نړۍ کې چې چار چاپېره مو، بدبینه او دښمن صفته گاونډي پراته دي، آزاد او د ویاړ ژوند ولورو؛ نو له یوې خوا باید خپلو ځوانانو ته د حب الوطن درس ورکړو او له بلې خوا خپل حکومتي سیستم د ۲۱ می پیرې په معیار جوړ کړو.

د پانوی شمېره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ